

DEÜ HASTANESİ

pandemi

BÜLTENİ

13 MAYIS 2020

DOKUZEYLÜL
ÜNİVERSİTESİ
HASTANESİ

COVID-19

PANDEMİ
İLETİŞİM ve DESTEK
BİRİMİ

 28787

DEÜ HASTANESİ COVID-19 CORONAVIRUS pandemi BÜLTENİ

13 MAYIS 2020

DEÜ PANDEMİ İLETİŞİM BİRİMİ ÜYELERİ

Dr. Öğr. Üyesi Esra Duğral

Doç. Dr. Sefa Kurt

Prof. Dr. Yücel Demiral

Dr. Öğr. Üyesi Sema Alp Çavuş

Dr. Ahmet Can Bilgin

Uzman Hemşire Sema Çeliker

Öğr. Gör. Uzm. Dr. Oya Eren Kutsoylu

Murat Koruk

Öğr. Gör. Mine İnanc

Müh. Yahya Kemal Keskiner

Yüksek Müh. Yaşar Dereli

Müh. Ayhan Çetinel

Türker Boz

DOKUZEYLÜL
ÜNİVERSİTESİ
HASTANESİ

28787

PANDEMİ
İLETİŞİM ve DESTEK
BİRİMİ

DEÜ HASTANESİ COVID-19 CORONAVIRUS pandemi BÜLTENİ

13 MAYIS 2020

İÇİNDEKİLER

- 4 BAŞHEKİM V. PROF. DR. SEMİH KÜÇÜKGÜÇLÜ ÖNSÖZ
- 5 SUNUŞ
- 6-7 COVID-19 PANDEMİSİ VE EL HİJYENİ
- 8-9 DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ HASTANESİ COVID-19
PANDEMİ SÜRVEYANS BİRİMİ
- 10 PANDEMİ VE HEMŞİRELERİMİZ
- 11-13 COVID-19 ve DİĞER PANDEMİ SÜREÇLERİNDE SAĞLIK
ÇALIŞANLARININ RUHSAL SAĞLIĞINI KORUMA
- 14 SARS COV-19 PANDEMİSİ RADYASYON ONKOLOJİSİ
- 15 TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİSİ GÖZÜNDEN PANDEMİ
- 16 COVID-19 ENFEKSİYONU TEDAVİSİNDE KULLANILAN
İLAÇLARA BAĞLI GELİŞEN ADVERS REAKSİYONLARIN
BİLDİRİMİ
- 17-20 TÜRKİYE'DE VE DÜNYA'DA PANDEMİ GÜNDEMİ
11 MAYIS 2020

DOKUZEYLÜL
ÜNİVERSİTESİ
HASTANESİ

28787

PANDEMİ
İLETİŞİM ve DESTEK
BİRİMİ

DEÜ HASTANESİ COVID-19 CORONAVIRUS pandemi BÜLTENİ

13 MAYIS 2020

BAŞHEKİM V. PROF. DR. SEMİH KÜÇÜKGÜÇLÜ ÖNSÖZ

Değerli meslektaşlarım ve çalışanlarımız;

Bilindiği üzere Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan, 31 Aralık 2019 tarihinde pnömonilerle başlayan ve Dünya Sağlık Örgütü' nün Covid-19 hastalığı olarak tanımladığı ve sonradan "pandemi" olarak ilan ettiği süreci hep beraber yaşadık ve yaşamaya da devam etmekteyiz.

Bu süreçte hepimiz Covid-19 hastalığı ile ilgili bilgilerimizi arttırarak, hastalığın bulaşma yollarını ve korunma yöntemlerini öğrendik. Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi olarak, olası durumları önceden planlayarak, gerekli önlemleri aldık. Nitekim bize uzak gibi görünen virüs ve oluşturduğu hastalık; 11 Mart 2020 de ülkemizde görüldü. Bizde hastanemizde pandemi servisine ilk hastamızı 16 Mart 2020 de yatırdık.

Süreç öyle hızlı ilerliyordu ki, hastanemizin işleyişinde radikal değişiklikler yapmak zorunda kalıyorduk. Bu değişiklikler kapsamında polikliniklerin sayısını azaltıldı, elektif ameliyatlar iptal edildi ve yataklı servislerde yatan hasta sayıları hızla azaltıldı. Aynı zamanda Anestezi ve Dahiliye Yoğun Bakım yatakları "Pandemi Yoğun Bakım" a, 6.katta bulunan özel odalar "Pandemi Servisleri"ne ve gününbirlik cerrahi uygulanan gündüz hastanesini "Pandemi Polikliniği"ne dönüştürdük. Tüm bu fiziki dönüşümler ve değişiklikler sırasında ilgili alanlara diğer poliklinik ve servislerden doktor, hemşire ve destek personelleri görevlendirdik. Cumhurbaşkanlığı Genelgesi doğrultusunda kronik hastalığı bulunan, okul öncesi veya ilköğretime giden çocuğu bulunan personelimize idari izin sağladık. Evden çalışma ve esnek çalışma gibi yöntemlerle hem çalışanlarımızın sağlığını risk dışında tutarak, kurumsal verimliliğimizi bu zor süreçte de başarıyla koruduk.

Bunları yaparken hem yönetim olarak misyonumuz

gereği, hem de mesleğimizin doğasından kaynaklanan sorumluluklar çerçevesinde; önceliklerimiz hastalarımızın sağlığına kavuşması, hastalığın toplumda yayılmasını önlemek ve en önemlisi de sağlık çalışanlarımızın sağlığını korumak önceliğimiz oldu. Hastalarımızın poliklinik, pandemi servisi ve yoğun bakım ünitelerinde muayenelerini yapıp tedavilerini yaptık. Hastanemize hasta gelişini kısıtlarken; sağlık çalışanlarımızın da hastanemize daha az gelmesini ve böylece hastalığın yayılımını önlemek için esnek çalışma saatleri uyguladık. Ayrıca, sağlık çalışanlarımızın sağlığını korumak için yeterli sayı ve miktarda KKE (Kişisel Koruyucu Ekipman) sağladık. Bu süreçte evine gitmek istemeyen çalışanlarımıza, Dokuz Eylül Otel ve Balçova Termal Otel olmak üzere konaklama imkânları sunarak, personelimizin her konudaki ihtiyaç ve taleplerini en üst seviyede karşıladık.

Hepimiz zaman zaman çok yorulduk, hastalığa bağlı kaygılarımız arttı, Covid-19 pozitif olanlarımız oldu. Ancak yaşadığımız süreçte sizlerin destek ve katkıları ile bu süreci başarıyla yürüttüğümüz inancındayım. Ancak bu sürecin bitmediğini ve 2.dalgasının olabileceğini unutmamalıyız. Bu nedenle çalışırken ve dinlenme süreçlerinde sosyal mesafeleri korumayı, hastane içi ve dışında cerrahi maske takmayı unutmamanızı ve özellikle işlemler yaparken de Kişisel Koruyucu Ekipmanlarınızı mutlaka giymemizi özellikle rica ediyorum.

Şimdiye kadar sürdürdüğünüz titiz ve özverili kahramanlık mücadelenizi bundan sonraki süreçte de aynı duyarlılıkla sürdüreceğinizi olan inancım tamdır. Meslek hayatımızda belki de ilk kez karşılaştığımız bu sürecin dayanışma ve dostluk çerçevesinde üstesinden geleceğimize inanıyorum.

Prof. Dr. Semih KÜÇÜKGÜÇLÜ

Başhekim V.

DOKUZEYLÜL
ÜNİVERSİTESİ
HASTANESİ

28787

PANDEMİ
İLETİŞİM ve DESTEK
BİRİMİ

DEÜ HASTANESİ COVID-19 CORONAVIRUS pandemi BÜLTENİ

13 MAYIS 2020

SUNUŞ

İnsanlığın tarih boyunca pek çok kez tanıklık ettiği pandemilerin en sonuncusu yaşadığımız bu günlerde bizler, tüm dünya ve özelimizde yeni yaşam standartlarımıza uyum sağlamaya çalışıyoruz. Adaptasyon yeteneğinin doğada hayatta kalma konusunda en eşsiz özelliklerden biri olduğu düşünülürse, yeni hayat düzenimize hızlı uyum bizi fiziksel, mental ve biyolojik varlığımızın devamlılığı anlamında ayakta tutacak. Çünkü bulaşıcı hastalıklar var olmaya devam ettikçe, hiçbir pandemi son pandemi olmayacak.

İlk olarak Aralık 2019'da Çin'in Hubei eyaletinin Wuhan şehrinde nedeni bilinmeyen çok sayıda pnömoni hastasının olduğu bildirilmesi ile çekilen dikkatler, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'nün 12 Ocak 2020'de pnömoni vakalarının nedenini *yeni tip koronavirüs* olarak açıklaması üzerine tepe noktasına ulaştı ve nihayetinde 11 Şubat 2020'de DSÖ bu salgını "COVID-19 Pandemisi" olarak adlandırdı.

İspanyol gribi (1918-1920) sonrasında dünyanın gördüğü en büyük pandemi olan COVID-19, günler içinde geniş küresel mahiyet kazandıkça; sağlık sektöründeki aşırı yüklenmeden, fiziksel izolasyonun korunduğu mesafeli sosyal ilişkilere; ekonomideki engellenemeyen çalkalanmalardan, tedarik zincirinin aldığı hasarların yerelde yarattığı kaosa kadar pek çok bilinmez gün yüzüne çıktı.

Ülkemizde ilk COVID-19 vakasının 11 Mart 2020'de saptanması sonrasında, vakalar hızla görülmeye başlandı ve hastanemizde ilk vaka 16 Mart 2020 tarihinde tespit edildi. Hastane yönetimi tarafından Covid-19 pandemisine ait alanlar fiziksel olarak tanımlanarak

yapısal değişiklikler gerçekleştirilirken diğer taraftan süreç yönetiminin kapsamlı takibi için *Pandemi Yönetim Birimi, Eğitim ve Uygulama Birimi, Surveyans Birimi* ve *İletişim Birimleri* hayata geçirildi.

Bizler iletişim birimi olarak; pandemi gibi etki gücü yüksek durumlarda doğru iletişimin, süreci yönetmede en önemli unsurlardan biri olduğuna inanıyoruz. Bu anlamda Dünya'da ve Türkiye'de Covid-19 ile ilgili gelişmeleri, güncel rehber ve bildirimler eşliğinde aktaran web sayfasıyla, sağlık çalışanlarının sahada karşılaştıkları sorunları kolayca iletebilecekleri ve çözüm önerileri ile kendilerine dönüş sağlayan 28787 "pandemi iletişim birimi destek hattı" ile, bilgi kirliliğine izin vermeden hastanemizde alınan yönetsel kararların kısa bilgilendirme mesajları, hastane bilgi yönetim sistemi ya da resmi sosyal medya aracılığı ile hızlıca iletilmesini sağlayarak, iletişim birimi adına üzerimize düşen görevi titizlikle yerine getirdiğimizi düşünüyoruz.

İletişim birimi olarak son olarak hazırladığımız Pandemi bülteni ile yeni yaşam tarzına uyum sağlamamızda bize kolaylık sağlayacak bilgileri, sağlık çalışanlarımız gözünden pandemi günlüğünü ve güncel pandemi literatürünü sizlere sunmayı amaçladık.

Keyifle okumanız dileği ile...

Dr. Esra DUĞRAL

Başhekim Yardımcısı

DOKUZ EYLÜL
ÜNİVERSİTESİ
HASTANESİ

28787

**PANDEMİ
İLETİŞİM ve DESTEK
BİRİMİ**

COVID-19 PANDEMİSİ VE EL HİJYENİ

5 MAYIS DÜNYA EL HİJYENİ GÜNÜ

“HAYAT ELLERİMİZDEN BAŞLAR!”

Aralık 2019’da Çin Halk Cumhuriyeti’nde başlayan yeni koronavirus enfeksiyon hastalığı (COVID-19) tüm dünyaya yayılarak pandemi boyutuna ulaşmış, ülkemizde ilk olgu 11 Mart 2020’de bildirilmiştir. 10 Mayıs 2020 itibarıyla dünyada olgu sayısı dört milyona ulaşmış, ABD, İtalya, Almanya gibi ülkeleri etkilemiş, ülkemizde bu güne kadar 140 000 olgu bildirilmiştir. Çin Halk Cumhuriyeti’nde kontrol altına alınan hastalığın etkisi diğer ülkelerde ve ülkemizde yoğun enfeksiyon kontrol önlemleri ile azalmaya başlamıştır. Ancak henüz aşısı ve etkili bir tedavisi olmayan hastalık için toplum bağışıklığı oluşuncaya kadar pandeminin sürmesi beklenmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü tarafından da vurgulandığı gibi damlacık ve temas yoluyla bulaşan hastalıktan korunmada maske kullanımı ve sosyal mesafe yanı sıra el hijyeni sağlanması önemli bir korunma aracıdır.

Toplumda olduğu gibi hastanede de el hijyeni, Covid-19 dahil bir çok enfeksiyon hastalığının önlenmesinde en etkili yöntemlerden biridir. Hasta bakımı sırasında “5 durumda” uygulandığında enfeksiyonlarının azaltılmasında etkili olduğu kanıtlanmıştır. Dünya Sağlık Örgütü tarafından bu 5 duruma ithafen her yıl 5 Mayıs da “Dünya El Hijyeni Günü” olarak kampanya düzenlenmekte, konunun önemi vurgulanmaktadır.

DSÖ’nün belirlediği 5 durum “DSÖ 5 Endikasyon Kuralı” olarak bilinmektedir:

- 1- Hastaya dokunmadan önce
- 2- Temiz ya da aseptik bir işlemten önce (katater, sonda takılması, damar yolu açılması, pansuman yapılması vb)
- 3- Vücut sıvıları ile temastan sonra
- 4- Hasta ile temastan sonra
- 5- Hasta çevresi (yatağı, dreni vb) ile temastan sonra

Şimdi Covid 19 pandemisi yaşıyoruz. Sağlık çalışanları olarak tulum, cerrahi ve N95/FFP2 maske, eldiven, bone, galoş ile kendimizi covid-19 dan korumaya çalışıyoruz. Unutmamalıyız ki el hijyeni en az bu koruyucu ekipman kadar hatta bazı durumlarda daha önemlidir. Özellikle koruyucu ekipman çıkarılırken her aşamada mikroorganizma bulaşma olasılığı vardır. Eldiven çıkarıldıktan sonra el hijyeni sağlanmalıdır. Yüz/göz koruyucu çıkarıldıktan sonra el hijyeni sağlanmalıdır. Önlük çıkarıldıktan sonra el hijyeni sağlanmalıdır. Bone çıkarıldıktan sonra, giyildiyse galoş çıkarıldıktan sonra el hijyeni sağlanmalıdır. Maske çıkarıldıktan sonra el hijyeni sağlanmalıdır.

DEÜ HASTANESİ COVID-19 CORONAVIRUS pandemi BÜLTENİ

13 MAYIS 2020

El hijyeni deyince sabun ve suyla el yıkama ya da alkol bazlı el dezenfektanı ile el ovalamayı anlıyoruz. Gözle görülür kirlenme olduğunda mutlaka sabunla yıkama yapmalıyız ancak gözle görülür bir kir yoksa alkolü el dezenfektanı ile ovalama hasta bakımı sırasında bize büyük bir zaman kazandırıyor. El yıkamaya bağlı oluşan irritasyon, egzema gibi durumlar el dezenfektanı ile ovalama ile daha az görülüyor.

El yıkamanın önemli bir basamağı yıkadıktan sonra ellerin kağıt havlu ile kurulması. Nemli kalan ellerde mikroorganizma üremesi daha hızlı oluyor. Bir de yine sık yıkama nedeniyle zarar görmemesi için de ellerin kurulması önemli. El dezenfektanı ile ovalanan eller havada kuruduktan sonra bakım vermeye hazır hale geliyor. Alkol içerdiği için el dezenfektanı kurumadan ateşe yaklaşmamak gerekiyor.

Doğru el hijyeni ile neyi anlatmak istiyoruz? Eller yıkanırken gözden kaçan noktalar söz konusu; başparmaklar, tırnak dipleri, avuç içi çizgileri, parmak araları, el bilekleri... Özellikle bu bölgelerin de yıkanması gerekiyor. El dezenfektanı kullanırken de dezenfektanın tüm el yüzeyi ile temas etmesinin sağlanması için gözden kaçan bölgelerin dikkatlice ovalanması gerekiyor. Dünya Sağlık Örgütü, sık yıkama nedeniyle zarar gör-

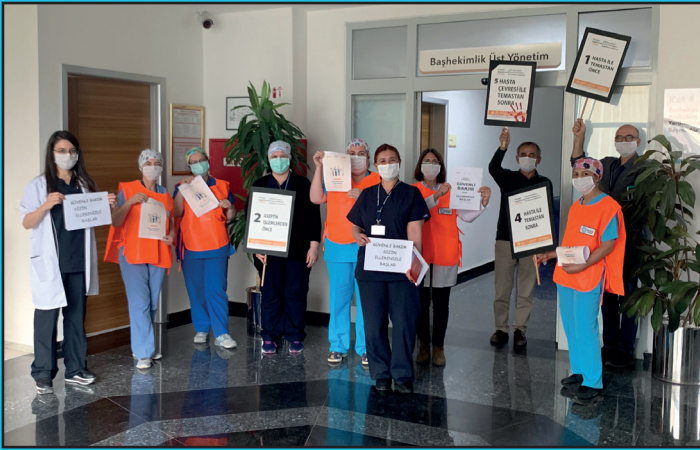
memesi için ellerin günde iki kez kremle nemlendirilmesini öneriyor.

DSÖ tarafından Florence Nightingale'in 200. doğum yılı olması nedeniyle 2020 yılı "Hemşire ve Ebe Yılı" olarak ilan edilmiştir. Her yıl farklı bir tema ile yürütülen 5 Mayıs El Hijyeni Kampanyası bu yıl, hemşire ve ebelerle ithafen "Temiz ve güvenli bakım ellerinizde" sloganı ile yürütülmüştür. Florence Nightingale'in hemşirelik hizmetlerinin geliştirilmesi yanı sıra enfeksiyon kontrolü konusunda da önemli katkıları olmuştur.

Covid-19 pandemisi göstermiştir ki sağlık çalışanları her zaman özveri ile görevlerini yerine getirir, her zaman en ön safhada olan hemşirelerimiz de büyük sorumluluk almışlardır. En yüksek el hijyeni uyum oranına sahip olan hemşirelerimiz başta olmak üzere emeği geçen tüm sağlık çalışanlarımızı kutluyoruz, sağlıklı yarınlar diliyoruz. Unutmayalım ki "Hayat her zaman ellerimizden başlar, hem kendi hem hastalarımızın sağlığı için".

Dr. Öğr. Üyesi Sema ALP ÇAVUŞ

*Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi
Enfeksiyon Kontrol Komitesi Başkanı*

DOKUZ EYLÜL
ÜNİVERSİTESİ
HASTANESİ

28787

PANDEMİ
İLETİŞİM ve DESTEK
BİRİMİ

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ HASTANESİ COVID-19 PANDEMİ SÜRVEYANS BİRİMİ

COVID-19 Pandemisi hazırlıkları kapsamında Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi'nde COVID-19 pandemi yönetiminde gerekli sürveyans verilerinin kaydı, raporlanması ve yorumlanmasını güncel olarak sağlamak amacıyla Sürveyans Birimi oluşturulmuştur.

Sürveyans Biriminin görevleri

1- COVID-19 ile ilgili poliklinik başvuruları, hastane yatış, kesin tanı, ölüm ve iyileşme verilerinin güncel olarak raporlanması;

2- COVID-19 hastalığı ile ilgili vaka filyasyon ve temaslının saptanması, bildirim formlarının hazırlanması ve zamanında İl Sağlık Müdürlüğü Bulaşıcı Hastalıklar Şubesine bildirilmesi

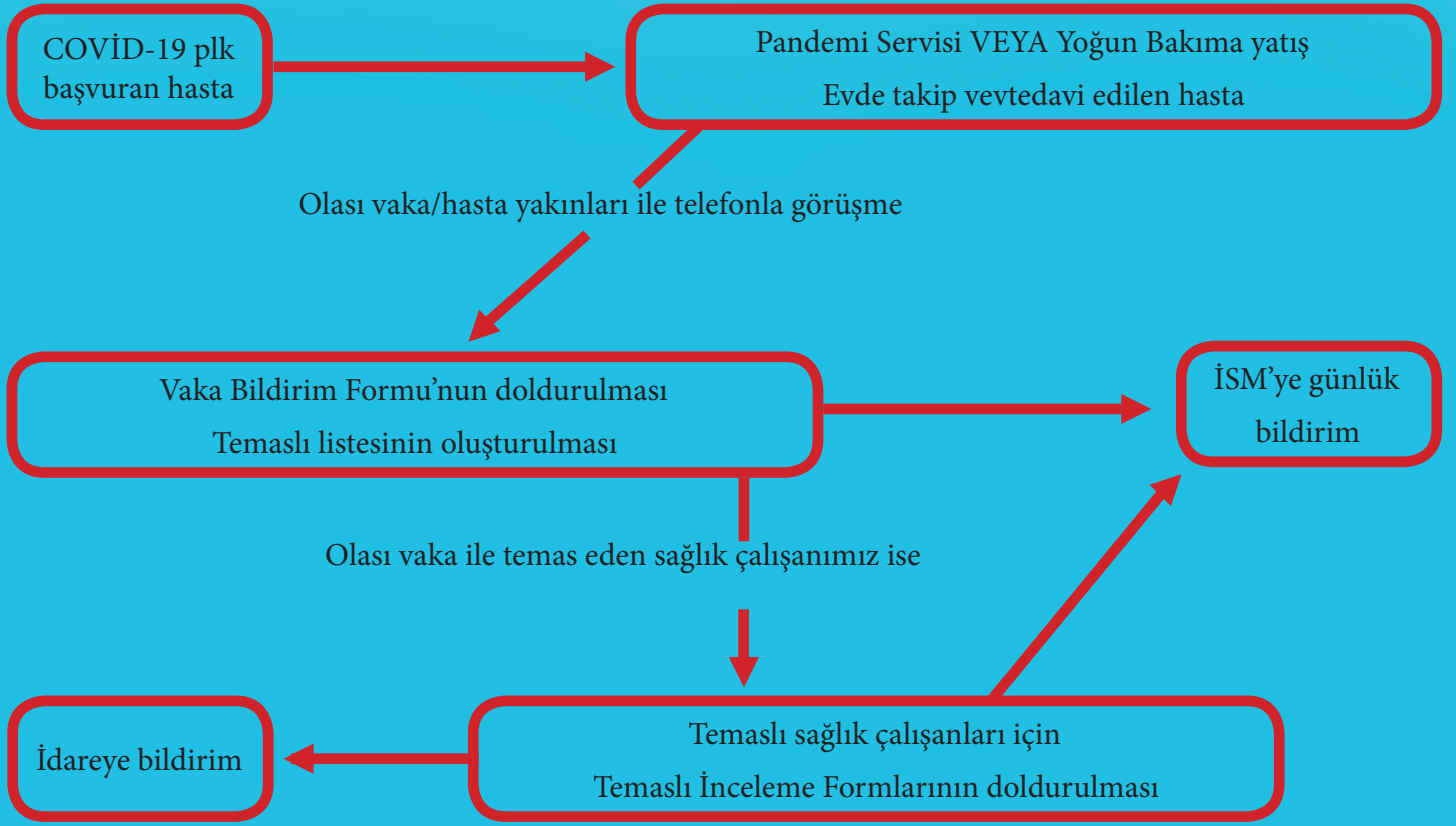
3- DEÜ sağlık personeli olan temaslının izlemi olarak tanımlanmıştır.

COVID-19 Filyasyon Çalışmalarında iki Epide-

miyoloji yan dal uzmanlık öğrencisi, 24 halk sağlığı araştırma görevlisi ve 25 DEÜ Hemşirelik Fakültesi araştırma görevlisinden oluşan geniş bir ekip görev almıştır. Filyasyon Çalışmaları kapsamında DEÜ Hastanesi Bilgi İşlem ve Tıbbi İstatistik birimleriyle koordineli bir şekilde çalışılarak günlük U07.3 tanı kodu alan hastaların PROBEL'den süzülmesi için bir algoritma oluşturulmuştur. Günlük olarak belirlenen listedeki kişiler Halk Sağlığı uzmanlık öğrencileri ve Hemşirelik Fakültesi Araştırma görevlileri tarafından aranarak hastalığın nereden bulaştığı ve hasta kişinin kimlere bulaştırdığını sorgulayan Vaka Bilgi Formu (filyasyon) doldurulmaktadır. Eğer olası covid olgusu hastanemiz sağlık çalışanı ise yine filyasyonu yapıp, temaslını belirlenmekte, temaslının izlemi Sağlık Bakanlığının COVID-19 Teması Olan Sağlık Çalışanlarının Değerlendirilmesi Rehberi'ne uygun olarak (Güncellenme Tarihi: 05.04.2020) İş Sağlığı ve Güvenliği Birimince yürütülmektedir. Filyasyon çalışmalarının iş akışı Şekilde özetlenmiştir.

DEÜ COVID-19 Filyasyon Akış Şeması

Sürveyans Birimi Çalışanları:

Prof. Dr. Serdar Bayrak, Prof. Dr. Belgin Ünal, Doç. Dr. Ziya Kuruüzüm, Dr. Öğr. Üyesi Sema Alp Çavuş, Sultan Ergin, Gül Aygün, Fatih Kara

PANDEMİ VE HEMŞİRELERİMİZ

Dünya Sağlık Örgütü, Florence Nightingale'in doğumunun 200. Yıldönümüne denk gelen 2020 yılını Hemşire ve Ebe Yılı olarak belirlemiştir. Bu özel senede yaşadığımız pandemi ile tüm dünyanın gözü tahminlerin ötesinde mesleğimize çevrilmiştir. Hemşireliğin gücünü gösteren, mesleğimizi daha görünür kılan bu pandemi süreci boyunca hemşirelerimiz salgınla mücadelede en ön saflarda yer alarak yeri doldurulamaz hemşirelik bakımını vermektedirler. Dokuz Eylül Üniversite Hastanesi Hemşireleri olarak bakıma verdiğimiz önemin, değer bilincinde, hasta odaklı yapımız ve kültürümüzle pandemi sürecinin en başından beri varız. Pandemi servisleri, polikliniği ve yoğun bakımlarının kurulduğu günlerde sanki daha önce 10 pandemi yaşamışcasına olan profesyonelliği hala hissettirerek, çok çabuk organize olarak, ekip olarak, ben de varım diyerek, biz yaparız yanınızdayız diyerek, hasta için bir kez bile düşünmeden, kendimizi düşünüp bir kez bile geri adım atmadan, hiç yorulmadan yılmadan çalışmaktayız. Bu süreçte emeği geçen her bir hemşiremiz ise gurur kaynağımız olmaya devam etmektedir.

*Dokuz Eylül Hemşiresiyiz biz,
Her daim en öndeyiz.
Bakım deriz biz deriz,
Güvenli bakım bizim işimiz.
Hasta savunucusuyuz biz,
Hastayı dinleriz.
Hasta deriz biz deriz.
Bütüncül bakarız,
Bilgiyi sorgular, sorarız.
Doğrusunu ararız.*

*Liderlik ruhundayız,
Yorulmayız yılmayız,
Hep dimdik ayaktayız.
Biz hepimiz aslında biriz
Gücümüz tüm ekibimiz...*

Uzm. Emre YILDIZ
Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi
Hemşirelik Hizmetleri Müdürü

COVID-19 ve DİĞER PANDEMİ SÜREÇLERİNDE SAĞLIK ÇALIŞANLARININ RUHSAL SAĞLIĞINI KORUMA

COVID-19 salgını hayatımızı etkilemeye başladı. Bu süre içinde olup bitenler daha önce yaşadığımız pek çok deneyimden daha farklı. Ne sadece bir sokağa çıkma yasağı bu, ne sadece bir salgın hastalık. Bu teknoloji çağında, uzakları yakın etmek mümkün de olsa, sürekli bir izolasyon halinde olma, yakın ilişkilerin en azından fiziksel kısmından mahrum kalma, çevremizdekiler ve kendimiz için hastalık kaygısı, belirsizlikler gibi çok farklı özellikleri barındırıyor bu salgın. Her ne kadar tarihe tanıklık etsek ve tarihe tanıklık etmekten sıkılmış olsak da kaçınılmaz biçimde yaşamak zorunda olduğumuz bu süreçte, sağlık çalışanları olarak üzerimizdeki baskı ve sorumluluk çok yüksek.

Neler yaşadık bu süreçte? Sağlık çalışanları olarak branşlaşmış tıptan geri adım atıp genel tıp ve ekip çalışmasına geri döndük. Bazılarımız çalıştığımız bölümlerden ötürü, haftalarca ailelerimizden uzakta kaldık. Kimimiz kendi kaygılarımızla baş etmeye çalışırken, kimimiz buna ek olarak çevremizdeki insanların kaygılarını da azaltmaya çalıştık. Her ne biçimde olursa olsun, bu süreç hepimizi yordu, yoruyor ve yormaya devam edecek. Bu kısa bir hız koşusundan çok, bir maratona benziyor. Peki bu süreçte ruh sağlığımızı nasıl koruyacağız?

Bunun yanıtı o kadar da kolay değil, genel geçer bazı önerilerle ruh sağlığını korumak herkes için mümkün de değil. Her sağlık çalışanı kadar, ruh sağlığı çalışanları için de yeni bu durum. Ruh sağlığı toplum sağlığından ayrı düşünülemez. Toplumun sosyolojik, kültürel, ekonomik, politik yapısı bireyin ruh sağlığını kaçınılmaz biçimde etkiler. Pandemi sürecinde toplumun ruh sağlığını koruyacak tek bir reçetenin ne kadar geçersiz

olduğu da görüldü zaten. Toplum içinde çalışmak zorunda kalan işçiler, sağlık çalışanları, 65 yaş üzerinde ya da 20 yaş altında sürekli evinde olan bireyler, tüm çocuklarıyla evde kalan ve onların bakımını üstlenen bir kadın, kronik hastalığı olan bireyler... şeklinde uzayabilecek kocaman bir listeye ruh sağlığını korumak için sunulacak bazı öneriler tabi ki yetersiz olacaktır. Ama en azından sağlık çalışanları için söylenebilecek birkaç şey var.

Sağlık Çalışanları İçin Pandemi Sürecindeki Zorluklar

Tıbbi bakım ve pandemi kliniklerinde çalışma: Bu süreçte hastanelere çok başvuru olacaktır. Olağan servis ve poliklinikler kapatılabilir, bazı servis ve poliklinik hizmetleri sadece pandemi nedeniyle başvuran hastalara ayrılabilir. Bu süreçte kendi branşı olmasa da sağlık çalışanları bu bölümlerde çalışmak durumunda kalabilir. Bu durumda, kişiler bilgilerinin ve becerilerinin yetmediğini düşünebilir. Eğer iş yükü çok artarsa bu bölümlerde çalışmadan önce yeterli eğitim verilebilir. Ek olarak, her türlü pandemide en önce ve hızlı etkilenecek gruplardan biri sağlık çalışanları olduğundan, çalışan kişi sayısı bu nedenle azalabilir. Tüm bu nedenlerle sağlık çalışanları yoğun kaygı ve öfke hissedebilir.

Süreğen enfeksiyon riski: Sağlık çalışanlarında, özellikle de pandemi servis ve polikliniklerinde çalışanlarda enfekte olma, enfeksiyonu farketmeden ailesine bulaştırma korkuları olabilir. Bu nedenle ailesinden uzak durabilirler ve bu da ek olarak kaygı, karamsarlık ve öfke yaratabilir.

DEÜ HASTANESİ COVID-19 CORONAVIRUS pandemi BÜLTENİ

13 MAYIS 2020

KKE sorunları: Bu alanda yaşanan sorunlar sağlık çalışanlarında enfeksiyon korkusu, çalışma konusunda isteksizlik, kendini yalnız bırakılmış gibi hissetme, öfke gibi farklı duygu ve düşüncelere yol açabilir.

Görev tanımlarının net olmaması: Net olmayan görev tanımları bazı çalışanların daha fazla sorumluluk almasına ve hatta riskli ve becerisi olmayan işleri yüklenmesine, diğerlerinin daha geri planda kalmasına yol açabilir. Bazı işler ise kimse kendi görevi olarak görmediği için hiç yapılmayabilir ve sistemde ciddi sorunlara yol açabilir. Bu durum, sağlık çalışanları arasındaki uyumu bozup enfeksiyon riskinin artmasına, çalışma barışının bozulmasına yol açabilir.

Tıbbi bakım yanında psikiyatrik destek: Sağlık çalışanları yoğun ve riskli çalışma koşulları altında hastaların ruhsal destek ihtiyaçlarını göz ardı edebilir ve bunun sonucunda bakım koşullarında ciddi sorunlar ortaya çıkabilir.

Bu durumlar ve kurumlara özgü farklı zorluklar karşısında sağlık çalışanının iyilik halini koruması çok zor olabilir. Bireylerin kişilik özelliklerindeki farklılıklar da bu duruma katkıda bulunabilir. Özellikle süreçte kendini adayarak çalışan personel hızla tükenme yaşayabilir. Pasif-agresif tutum sergileyen çalışanlar yoğun iç öfke nedeniyle bazı psikosomatik belirtiler yaşayabilir. Bu gibi durumlar farklı kişilik özellikleri için farklı biçimlerde ortaya çıkabilir. Ayrıca depresif ve yoğun kaygılı olan sağlık çalışanlarında bu durumlar derinleşebilir, hali hazırda psikiyatrik bir hastalık nedeniyle tedavi gören sağlık çalışanlarının tedavileri aksayabilir. Bu süreçte alkol ve madde kullanımı başlayabilir, hali hazırda varsa artış görülebilir.

Tüm bu durumlarla baş etmek için bazı kısa, koruyucu önlemler alınabilir. Bunlara rağmen süregiden ruhsal belirtiler, özellikle de işlevselliği bozuyorsa mutlaka ruhsal destek alınmalıdır. Böyle dönemlerde aktif

çalışanlar ruhsal destek almayı bir zayıflık olarak görebilirler. Ruhsal destek tıbbi hizmetlerin bir parçasıdır. Ruhsal sorunlar zayıflık göstergesi ya da irade problemi değil, vücudun olağan fonksiyonlarında çeşitli nedenlerle meydana gelen sorunlardır.

Ruhsal iyilik halini korumak için uygulanabilecek stratejiler şu şekilde özetlenebilir:

Temel ihtiyaçlarınızı olabildiğince her zamanki düzende karşılayın: Her zamanki düzende yemek yemek, sıvı almak, uyumak bu süreçte ekstra önemlidir. Sadece sağlık kuruluşunda vardiya halinde çalışma nedeniyle değil, evde izolasyon halinde bulunma da ciddi bir stres nedeni olabilir ve temel ihtiyaçlar bu koşullarda da bozulabilir. Evde olunan süreçte daha geç uyumak, sabahlamak, kötü beslenmek duygudurum bozuklukları ve kaygı bozukluklarının gelişmesi için risk yaratabilir, var olan hastalıkları alevlendirebilir.

Ailenizle görüşün: Ailenizle temasınızı azaltmayın. Aile pek çok kişi için önemli bir destek kaynağıdır. Bu koşullarda görüşmeyi sağlayan tüm kanallarla ailenizle görüşün, olumlu ve olumsuz deneyimlerinizi onlarla paylaşın.

Çalışma arkadaşlarınızla görüşün: Şu anda vardiya sisteminde kendi bölümünüzden olmayan arkadaşlarınızla çalışıyorsunuz. Hem onlarla hem de kendi bölümlerinizi, departmanınızda olan iş arkadaşlarınızla temasınızı kesmeyin. Her zamanki gibi onlarla görüşmeye devam edin. Kendi bölümünüzdeki hemşire, personel, hekim, sekreter, oftalmolog, psikolog, fizyoterapist vb. çalışma arkadaşlarınızla görüşün. Birbirinizden haberdar olmak iyi gelecektir.

Ara verin: Her yer koronavirüs enfeksiyonu haberleriyle dolu. İş yerinde hasta bakımı, evde sosyal medya ya da televizyon kanalıyla, sürekli bu haberlere maruz kalıyorsunuz. Bir ara verin. Kendinize Whatsapp, Fa-

DOKUZ EYLÜL
ÜNİVERSİTESİ
HASTANESİ

28787

PANDEMİ
İLETİŞİM ve DESTEK
BİRİMİ

DEÜ HASTANESİ COVID-19 CORONAVIRUS pandemi BÜLTENİ

13 MAYIS 2020

cebook, Twitter'sız en az birkaç saat ayırın. Mümkünse bunların hayatınızda hiç olmadığı günleriniz olsun. O gün sadece kendi ihtiyaçlarınızla ilgilenin. Hatta hiçbir şey yapmayın, size kalmış. Bu süreçte kimi bireyler önemli bir haberi kaçırdığını, idareciyse bir duruma müdahale edemediğini düşünüp kaygılanabilir. Bu durumlar için sorumluluklarınız dahilindeki işleri başka bir arkadaşınıza bir süreliğine devredebilirsiniz. İzin zamanlarınızda evde halen kurumla ilgili iş yapıyorsanız, bunun bir izin olmadığı, halen çalışıyor olduğunuzu unutmayın.

Bilgilenin: Güvenilir kaynaklardan edindiğiniz bilgileri kullanın. Kulaktan kulağa gelen haberlere itibar etmeyin, bunları paylaşıırken düşünün. Güvenilir bilgilerle güncel kalın, bilgi kirliliği kafa karıştırıcıdır.

Çalışma arkadaşlarıyla ilişkiler: Bu çalışma koşullarında sürekli eleştirel ve çözüm üretmeyen iletişim kurmak kimsenin işine yaramayacaktır. Hem sizi hem de çalışma arkadaşlarınızı ruhsal açıdan yoracaktır. Mümkün olduğunca net, yapıcı iletişim kurun. Çalışma arkadaşlarınızı iyi olduğunu gözlediğiniz durumlar için tebrik etmekten kaçınmayın. Problem çözme becerilerinizin size de çevrenize de en iyi geleceği zamanlardayız. Onu kullanın! Birbirinizi motive etmeniz kimseye zarar vermez.

Çevrenizdekilerin alanlarına saygı duyun: İletişim içinde olduğunuz insanların kişisel alanlarına saygı duyun. Kimisi konuşma ihtiyacı duyarken, kimisi daha fazla kendine yönelmeyi tercih edebilir. Her iki durumda da zorlayıcı olmayın. Çevrenizin de sizin için zorlayıcı olmaması için ne istediğinizi ve neyi istemediğinizi net ama kırılcı olmayan biçimde söyleyin.

Hepimiz dünya tarihindeki en önemli olaylardan birine tanıklık ediyoruz. Çok yorulduk, eski rutinlerimizi özledik. Hepsini çok haklı istekler. Tüm bu süreçte yaptığınızı asla küçümsemeyin. Siz ve tüm çalışma

arkadaşlarınız çok iyi işler çıkardı ve çıkartmaya da devam ediyor. Bunu dillendirmekten çekinmeyin. Ben kimseye 'Büyük kahramanlar!' gibi anlamlar yüklemek istemiyorum. O büyük kahramanlıklar altında insan şikayet etmeye utanabilir, küçük düşmüş hissedebilir. Hiçbirimiz koca koca kahramanlar değiliz, işimizi yapıyoruz. Zorlanıyoruz ama yapıyoruz. Sendeleyebiliriz, düşebiliriz, ağlayabiliriz, öfkelenebiliriz, tükenebiliriz. Bunların hepsini ifade etmeye hakkı olan, ihtiyaç duyduğunda da yardım almaya çekinmeyen sağlık çalışanlarıyız.

Doç. Dr. Neşe Direk

Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

DOKUZ EYLÜL
ÜNİVERSİTESİ
HASTANESİ

28787

PANDEMİ
İLETİŞİM ve DESTEK
BİRİMİ

SARS COV-19 PANDEMİSİ RADYASYON ONKOLOJİSİ

Kliniğimizde Sars Cov-19 Pandemisi döneminde 16.03.2020 tarihinden itibaren olağan üstü durum çalışma düzenine geçilmiş ve elektif olan olguların tedavileri ötelenmiştir (operasyon sonrası adjuvan tedavi endikasyonu olan hastalar). Rutin control polikliniği kapatılmış olup, bu hastalara telefon ile ulaşıp, semptom sorgulaması yapılarak yeni gelişen şikayeti olan olgular kliniğe muayene amaçlı olarak çağırılmış, yeni gelişen şikayeti olmayan olgulara yeni mkontrol randevusu oluşturulmuştur. Ancak halen tedavisi devam etmekte olan ve yeni kanser tanısı almış olan tümörlü hastalara rutin poliklinik hizmetimiz devam etmekte olup, 24.03.2020 tarihi itibarı ile her gün 80 hastaya tedavi hizmeti verilmektedir. Sars Cov-19 Pandemi-

si nedeniyle klinik personelinin mümkün olduğunca olası bulaş riskinden korunması ve olası bulaşma durumunda personelin idamesinin sağlanabilmesi amacıyla 24.03.2020 tarihinden itibaren Başhekim Prof. Dr. Semih Küçükgülçü'nün de onayı alınarak, vardiya usulü çalışma düzenine geçilmiştir. Yine bu tarihten itibaren klinikte görevli tüm personelin kişisel korunma ekipmanı (KKE) kullanması zorunlu hale getirilmiştir. Klinik girişi başvuru sekreterliğinde triaj başlatılmış ve her başvuran hastada ateş, solunum sıkıntısı, öksürük sorgulaması rutin olarak yapılmaya başlanmıştır. Uzak-tan ateş ölçer ile ateş ölçümleri alınarak hastalar kliniğe kabul edilmektedir. Başvuru sekreterliği önüne bir paravan yerleştirilerek, güvenlik hattı oluşturulmuştur.

DEÜ HASTANESİ COVID-19 CORONAVIRUS pandemi BÜLTENİ

13 MAYIS 2020

TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİSİ GÖZÜNDEN PANDEMİ

12 Mart günü akşam saatleri; Dokuz Eylül Üniversite Tıp fakültesinde her zaman ki sıradan bir günde olduğu gibi kütüphanede ders çalışırken bir anda herkesin telefonları çalmaya başladı. Hepimiz aşağıya indiğimizde süresi bilinmeyen eğitime ara verilmesi kararını endişeyle öğrenmiş olduk. Hepimizin aklında sınavlarımız, stajlarımız ne olacak soruları ile beklerken, rektör yardımcımız Mehmet Ali Özcan hoca kütüphane önünde bizlere bir konuşma yaptı. Evlerine, memleketlerine bu süreçte döneceklerin artık sırtında bir sorumluluk taşıdığını anlattı bizlere. Biz "Pandemi" nin ne demek olduğunu bilen hekim adayları olarak ailelerimiz, dostlarımız, tanıdıklarımızı bilinçlendirme ve onların endişelerini dindirmekle vicdani olarak görevliydik.

Birkaç gün içinde tıp öğrencileri olarak kütüphanede dolaplarındaki beyaz önlüklerini, çalışma materyallerini alıp bu süreçte sınavlarımıza hazırlanırız düşüncesiyle evlerimizin yolunu tuttuk. Sabahları başlayan yorucu eğitim maratonundan çıkıp bir anda sonu nereye gidecek belli olmayan bir fırtınada yol almaya başlamak bizler için hiç kolay bir süreç olmayacaktı. Pandeminin gündeme oturması ile birlikte; ülkemizde sağlık çalışanlarının ne kadar kutsal bir iş yaptıklarını, topluma çarpıcı bir şekilde yansıdığını görmek bizleri hem mutlu ediyordu hem de eğitimimizde hep iç içe geçirdiğimiz vakitleri düşündüğümüzde bu pandemiyle savaşın dışında kalanlar olarak biraz da burukluk yaşıyordu bizlere. Sağlık çalışanlarına şiddetin önü-

nün alınmadığı süreçlerden sonra, her akşam 21.00'de balkonlara çıkıp pandemiyle en önde göğüs göğüse mücadele eden sağlık çalışanlarına moral vermek için alkışlanması bizlerin zihinlerinde ve kalplerinde "evet doğru bir fakültedeyiz" dedirtiyordu.

Tıp fakültesi öğrencilerinin boş durmakla pek araları yoktur. Mark Twain'in bir kitabında der ki "Başarının sırrı mesleğinizi tatil yapmaktır" işte bu süreç bizim için tıp fakültesi öğrenciliği mesleğine bir ara oldu tatilimizden alınan. Pandeminin hız kaybettiği bu günlerde "Fakültemize ne zaman döneceğiz?" sorularıyla geçmeye başlamıştı günlerimiz. Fakülte hocalarımızın da bizleri özlediğini tahmin etmek buradan hiç zor değil. Hocalarımıza bir stajyer doktor olarak "Haziran'da geliyoruz hocam" demek istiyorum.

Pandemi sürecinde geri adım atmadan "Beni Türk hekimlerine emanet ediniz" sözünün hakkını vererek ön saflarda savaşan tüm hocalarımıza teşekkürü Dokuz Eylül Tıp Fakültesi öğrencileri olarak borç biliriz.

Atıf Erdoğan

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi

Dönem IV Öğrencisi

DOKUZEYLÜL
ÜNİVERSİTESİ
HASTANESİ

28787

PANDEMİ
İLETİŞİM ve DESTEK
BİRİMİ

13 MAYIS 2020

COVID-19 ENFEKSİYONU TEDAVİSİNDE KULLANILAN İLAÇLARA BAĞLI GELİŞEN ADVERS REAKSİYONLARIN BİLDİRİMİ

Advers reaksiyon, “Bir ilaca karşı gelişen zararlı ve amaçlanmayan cevap”dır. Farmakovijilans (FV) uygulamaları kapsamında ilaçlara bağlı Advers reaksiyonların raporlanması; ilaç güvenliliği ile ilgili sorunların saptanması, izlenmesi, değerlendirilmesi, kısa ve uzun dönemde ilaçlara bağlı ortaya çıkması muhtemel advers reaksiyonların önlenmesi ya da en aza indirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Yeni ilaç geliştirilmesi, çok yüksek maliyet ve uzun zaman gerektiren bir süreç olduğu için, ülkemizi ve tüm dünyayı etkileyen COVID-19 pandemisinde, spesifik olarak COVID-19 enfeksiyonu tedavisi için geliştirilmiş olan, farklı endikasyonlarda kullanılan ilaçların yeniden konumlandırıldığı ve tedavi ile ilgili pek çok klinik araştırma başlatıldığı bilinmektedir. Ancak şu an COVID-19 enfeksiyonu tedavisinde dünyada kabul edilen belli bir protokol bulunmamakta, ülkeler, kendi protokollerini uygulamaktadır. COVID-19 enfeksiyonunun tedavisinde, her ülkenin kendi protokollerini uyguladığı bu günlerde kullanılan ilaçların etkililiği yanında **güvenliliği** de çok büyük önem taşımaktadır.

Ülkemizde Sağlık Bakanlığı tarafından COVID-19 enfeksiyonunun çocuk ve erişkin hastalarda yönetimi ile ilgili rehberlerde, özellikle COVID-19 enfeksiyonu tedavisi için çocuk ve erişkinlerde **hidroksiklorokin**, **lopinavir/ritonavir**, **azitromisin** ve yetişkinlerde **favipravir**, **tosilizumab** ve eşlik eden influenza varlığında **oseltamivir** kullanımı ön plana çıkmaktadır. Dolayısı ile sayılan tüm bu ilaçlar, ülkemiz çapında şu an yaygın olarak yoğun bir şekilde kullanılmaya başlamıştır. Özellikle böyle dönemlerde Advers reaksiyon insidansının belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Çünkü ilaç kullanımı sonrası gelişen Advers ilaç reaksiyonunun ilaca mı bağlı olduğu ya da hastalığa bağlı olarak gelişip gelişmediğinin ayrımının yapılması ge-

rekliidir. Bu durumda, reaksiyonun ilaç alımı sonrası gelişme durumu, öngörülebilir olma ve etkinin ilaç için tipik olma durumu değerlendirilmelidir. İlacın yaygın kullanımı sırasında; ilacın yeni bir hasta grubunda ya da başka ilaçlarla birlikte kullanımı ile ilaca bağlı daha önceden bildirilmemiş Advers reaksiyonlar da saptanabilir.

Sağlık Bakanlığı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu tarafından, bu altı ilacın COVID-19 enfeksiyonu tedavisinde kullanımı sırasında gelişen Advers reaksiyonlarının yakın takibi başlatılmıştır. Konu ile ilgili olarak haftalık olarak Türkiye çapında tüm hastanelerde, COVID-19 enfeksiyonu tedavisinde bu ilaçları kullanan hastalar ve ilaçlara bağlı Advers reaksiyon gelişme durumu Türkiye Farmakovijilans Merkezi(TÜFAM)’ne bildirilmektedir. Bildirimler için kullanılan formlar; “COVID-19 Advers Reaksiyon Takip Formu” ve “COVID-19 Tedavisine Yönelik Advers Reaksiyon Bildirim Formu”larıdır. Formlar, www.titck.gov.tr adresinde “faydalı linkler” bölümünde yer almaktadır.

Hastanemizde Advers Reaksiyon Bildirimleriniz için

Mesai saatleri içerisinde **Farmakoloji Anabilim Dalı’nın 23922** numaralı telefonunu aramak ya da draylinarici@gmail.com e-posta adresine mesaj yazmak yeterlidir. Formun doldurulması konusunda hastanemiz Farmakovijilans İrtibat noktası ve Farmakoloji Anabilim Dalı sizlere destek olacaktır.

Dr. Aylin Arıcı

Farmakovijilans İrtibat Noktası Sorumlusu

Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı

DOKUZ EYLÜL
ÜNİVERSİTESİ
HASTANESİ

28787

PANDEMİ
İLETİŞİM ve DESTEK
BİRİMİ

TÜRKİYE'DE VE DÜNYA'DA PANDEMİ GÜNDEMİ

12 MAYIS 2020

T.C. Sağlık Bakanlığı

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca 6 Mayıs 2020'de düzenlenen basın toplantısında

- Ülkemizin COVID-19 ile mücadelede ilk dönemi tamamladığını, 29 Nisan 2020'nin ilk dönemi geride bıraktığımız tarih olduğunu,
- İlk dönemin amacının hastalığı kontrol altına almak olduğunu,
- Mücadelenin ikinci döneminde ise hedefin hastalığın önündeki fırsatları ortadan kaldırmak ve hayatı yeniden düzenlemek olduğunu,
- Esasında normale dönüşün söz konusu olmadığını, “yeni hayatın normalleri”nin oluşturulmaya çalışıldığını,
- Bu dönemin “Kontrollü Sosyal Hayat” olarak adlandırılması gerektiğini,
- Kontrollü sosyal hayatta iki temel kural bulunduğunu, bunların maske kullanımı ve sosyal mesafenin ayarlanması olduğunu,
- Bakanlık tarafından geliştirilen mobil uygulamayı kontrollü sosyal hayat döneminin son derece önemli ihtiyaçlarından biri olarak gördüklerini,
- Bu dönemde test kapasitesinin artırılacağını ve filyasyon sürecinin titizlikle uygulanmasına devam edileceğini belirtti.

Kaynak: HASUDER

<https://korona.hasuder.org.tr/hasuder-yeni-koronavirus-covid-19-haber-postasi-07-05-2020/>

Bakanlığın web sitesine “AVM ve AVM İçindeki İş Yerlerinde Alınacak Önlemler” adlı doküman eklendi (09.05.2020).

<https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/depo/toplumda-salgin-yonetimi/COVID19-AVMveAVMIc%C4%B1ndekiIsYerlerindeAlinacakOnlemler-09052020.pdf>

DEÜ HASTANESİ

COVID-19

pandemi

BÜLTENİ

13 MAYIS 2020

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü tarafından;

“Kuafor, Berber ve Güzellik Salonlarında Yeni Tip Koronavirüsle Etkin Mücadele Etmek Maksadıyla Dikkat Edilecek Hususlar”a ilişkin doküman ve kontrol listesi yayımlandı (09.05.2020).

<https://ailevecalisma.gov.tr/covid19/haberler/kuafor-berber-ve-guzellik-salonlarinda-yeni-tip-koronavirus-ile-etkin-mucadele-kapsaminda-dikkat-edilecek-hususlarin-yer-aldigi-dokuman-ve-kontrol-listesi-yayimlandi/>

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Cafer Uzunkaya, 4-10 Mayıs İş Sağlığı ve Güvenliği Haftası vesilesiyle;

Küresel salgınla mücadele verilen bu dönemde, hızlı bir şekilde iş yerlerinde gerekli önlemlerin alınmasına vesile olan iş güvenliği uzmanları ve işyeri hekimlerine teşekkür ettiğini ifade etti (09.05.2020).

<https://ailevecalisma.gov.tr/isggm/haberler/4-10-mayis-is-sagligi-ve-guvenligi-haftasina-iliskin-genel-mudurumuzun-mesaji/>

Yükseköğretim Kurulu (YÖK)

YÖK tarafından üniversitelere gönderilen yazıda; COVID-19 önlemleri kapsamında başlatılan uzaktan eğitimde içerikler hazırlanırken engelli öğrencilere yönelik engel durumlarına göre alınabilecek ek önlemler açıklandı (07.05.2020).

<https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/engelli-ogrenciler-icin-uzaktan-egitim.aspx>

YÖK tarafından yapılan çalışmaların, alınan yönetim ve mevzuat kararlarının kamuya, ulusal ve uluslararası akademi camiasına duyurulması amacıyla “COVID-19 Bilgilendirme” web sitesi erişime açıldı (08.05.2020).

<https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/covid-19-bilgilendirme-sayfasi-acildi.aspx>

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)

• YÖK tarafından yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin COVID-19 nedeniyle 2019-2020 eğitim öğretim yılı bahar döneminde kayıtlarını dondurabilmelerine karar verildiğini hatırlattı.

• Bu karar doğrultusunda, kayıt donduran öğrencilerin TÜBİTAK destekli projeler kapsamında görevlerine devam etmeleri durumunda bursiyerlik statülerinin devam edebilmesine karar verildiğini açıkladı (07.05.2020).

<https://www.tubitak.gov.tr/tr/duyuru/covid-19-surecinde-kayit-donduran-ogrenciler-tubitak-destekli-projelerden-burs-alabilecek>

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ (DSÖ)

DSÖ Amerika Bölge Direktörü Dr. Carissa F. Etienne, sosyal mesafe tedbirlerinin azaltılması konusunda ikazda bulundu:

DOKUZEYLÜL
ÜNİVERSİTESİ
HASTANESİ

28787

PANDEMİ
İLETİŞİM ve DESTEK
BİRİMİ

DEÜ HASTANESİ COVID-19 CORONAVIRUS pandemi BÜLTENİ

13 MAYIS 2020

“Sosyal mesafe tedbirlerinin çok erken azaltılması, virüsün yayılmasını hızlandırabilir, dramatik bir yükselmeye veya komşu alanlara bulaşın kapısını açabilir.” (05.05.2020)

<https://www.paho.org/en/news/5-5-2020-paho-director-calls-each-country-analyze-trends-pandemic-relaxing-social-distancing>

Avrupa Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi (European Center for Disease Control and Prevention, ECDC)

“COVID-19 için temaslı izlemi: güncel kanıtlar, geliştirme seçenekleri ve gerekli kaynakların değerlendirilmesi” adlı döküman yayımlandı (06.05.2020).

Yayımlanan döküman ile Halk sağlığı profesyonelleri dışındaki personellerin ve gönüllülerin kullanımına yönelik; çağrı merkezleri gibi mevcut kaynakların yeniden yapılandırılmasını sağlayabilecek; temas takibi yükünü azaltma amacı ile kullanılabilecek yazılımlar ve mobil uygulamalar gibi yeni teknolojiler hakkındaki kaynaklar özetlenmiştir.

<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/contact-tracing-covid-19-evidence-scale-up-assessment-resources>

DERNEKLERDEN HABERLER

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ (HASUDER)

HASUDER Önerisi

HALKIMIZA ÇAĞRIMIZDIR: KORONAVİRÜS TEDBİRLERİNİ GEVŞETMEK, RAHATLAMAK İÇİN HENÜZ ERKEN

Salgınla mücadelede önemli bir aşamaya gelmiş bulunuyoruz. Vaka ve ölüm sayılarındaki azalma toplumun tedbirlere büyük ölçüde uyması sonucunda başarılmıştır. Bu iyilik hali bir rahatlama ya da önlemlerde geçici bir gevşemeyi getirmemelidir. Çünkü vaka sayıları henüz sıfırlanmış değildir. Tedbirlere uyulduğu sürece bu düzeye gelmek mümkündür ve çok uzak değildir. Karantina günlerinden sonra yurttaşlarımızın tedbirlere uymadığını, evinde kal çağrılarına rağmen çok yoğun bir şekilde dışarıda olduklarını ve korunmadıklarını gözliyoruz.

EVDE KALMAYA VE FİZİKSEL MESAFEYİ KORUMAYA DEVAM EDELİM!

KLİMUD

BU HAFTANIN COVID-19 LİTERATÜR ÖZETLERİ

<https://www.klimudkoronavirus.org/wp-content/uploads/2020/05/Klimud-Hafta1%C4%B1k-Literat%C3%BCr-%C3%96zetleri-4-May%C4%B1s.pdf>

DOKUZ EYLÜL
ÜNİVERSİTESİ
HASTANESİ

28787

PANDEMİ
İLETİŞİM ve DESTEK
BİRİMİ